2024/1995

22.7.2024.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2024/1995

od 19. srpnja 2024.

o privremenoj izvanrednoj mjeri za kriznu destilaciju radi otklanjanja tržišnih poremećaja u sektoru vina u Portugalu u tržišnoj godini 2024./2025.

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 ([1]), a posebno njezin članak 219. stavak 1. u vezi s člankom 228.,

budući da:

(1) Kako bi se spriječili tržišni poremećaji na tržištu vina Unije za tržišnu godinu 2023./2024., Komisija je donijela Delegiranu uredbu (EU) 2023/1225 ([2]) koja obuhvaća izvanrednu kriznu destilaciju u određenim državama članicama. Cilj mjere bio je smanjiti prekomjerne zalihe zabilježene u određenim glavnim vinogradarskim regijama Unije, što posebno utječe na crna i ružičasta vina, koje su posljedica kumulativnog učinka različitih kriza tijekom prethodnih godina te općeg trenda smanjenja potrošnje vina u Uniji i izvoza u kontekstu visoke inflacije za potrošače i visokih troškova za proizvođače vina.

(2) Zbog toga je s tržišta u šest država članica proizvođača (Njemačka, Španjolska, Francuska, Italija, Mađarska i Portugal) uklonjeno više od 3,5 milijuna hektolitara crnih i ružičastih vina. Uklanjanje tih količina, u kombinaciji sa smanjenjem proizvodnje u Uniji 2023. (– 10,5 % u odnosu na prethodnu godinu) i u velikim državama članicama proizvođačima (–24 % u Italiji i –21 % u Španjolskoj), rezultiralo je općenito uravnoteženijim tržištem za tekuću tržišnu godinu, iako je stanje na cijelom tržištu Unije i dalje osjetljivo.

(3) S druge strane, u Portugalu je 2023. zabilježeno najveće povećanje berbe među državama članicama koje proizvode vino (+ 10 % u odnosu na prethodnu godinu i +15 % za segment crnih vina koja nose zaštićenu oznaku izvornosti ili zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla) te je ukupna proizvodnja dosegnula oko 7,5 milijuna hektolitara. Istodobno se domaća prodaja portugalskih crnih vina zaštićenih oznakom izvornosti ili oznakom zemljopisnog podrijetla na nacionalnom tržištu tek neznatno oporavila: za +2,3 % do ožujka 2024. u usporedbi s istim razdobljem 2023., dok se izvoz do travnja 2024. smanjio za – 1,5 %. Situacija je osobito teška u segmentu tržišta portugalskih crnih vina zaštićenih oznakom izvornosti ili oznakom zemljopisnog podrijetla, za koje se procjenjuje da će se razina zaliha do srpnja 2024. dodatno povećati za 29 % u odnosu na 2023. te za 46 % u odnosu na modificirani prosjek za prethodnih pet godina.

(4) To gomilanje zaliha stvara znatan pritisak na cijene na portugalskom tržištu vina. Ako se nešto brzo ne poduzme, situacija bi mogla dodatno poremetiti nacionalno tržište kad počne berba 2024. jer proizvođači vina neće imati skladišne kapacitete za novu proizvodnju i bit će prisiljeni prodavati po još nižim cijenama. Trenutačni pritisak na portugalskom tržištu vina i hitna potreba portugalskih proizvođača da oslobode dovoljan skladišni kapacitet za novu berbu mogao bi u određenoj mjeri utjecati i na tržišta vina drugih država članica na kojima bi mogao završiti dio portugalskih viškova koji bi se prodavali po niskim cijenama, s izvornom oznakom izvornosti ili oznakom zemljopisnog podrijetla ili bez njih.

([1]) SL L 347, 20.12.2013., str. 671., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/ojb.

([2]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/1225 od 22. lipnja 2023. o privremenim izvanrednim mjerama kojima se odstupa od određenih odredaba Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća radi odgovora na tržišne poremećaje u sektoru vina u određenim državama članicama i kojima se odstupa od Delegirane uredbe Komisije (EU) 2016/1149 (SL L 160, 26.6.2023., str. 12., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1225/oj).

(5) Uklanjanje s portugalskog tržišta vina dijela zaliha u najpogođenijem segmentu tržišta crnih vina zaštićenih oznakom izvornosti ili oznakom zemljopisnog podrijetla trebalo bi Portugalu pomoći da otkloni neravnotežu na tržištu i spriječi da se trenutačni poremećaji pretvore u ozbiljniju ili dugotrajniju krizu u Portugalu te da se prošire na tržišta vina drugih država članica. Unatoč mjeri donesenoj 2023. očekuje se da će zalihe crnih vina zaštićenih oznakom izvornosti ili oznakom zemljopisnog podrijetla u Portugalu do kraja srpnja 2024. biti za 2,25 milijuna hektolitara veće od rekordne razine prethodne godine, što čini 63 % cijele prosječne berbe. Ukupne zalihe za te kategorije dosegnut će, do kraja tekuće tržišne godine, količinu dva i pol puta veću od količine proizvedene 2023., dok su obično završne zalihe u prosjeku manje od dvostruke prosječne berbe.

(6) Kako bi se smanjio pritisak na tržište, bilo bi potrebno ukloniti najmanje 15 % povećanja zaliha, što iznosi oko 340 000 hektolitara. Uz razinu naknade 20 % manju od nedavnih tržišnih cijena za mjeru bi bilo potrebno oko 15 milijuna EUR. Portugal je izjavio da nije u mogućnosti s tržišta ukloniti višak vina putem nacionalnih plaćanja u skladu s člankom 216. Uredbe (EU) br. 1308/2013. Sve druge mjere dostupne na temelju Uredbe (EU) br. 1308/2013 čine se nedostatnima ili neprikladnima. Stoga je primjereno iskoristiti pričuvu za poljoprivredu za provedbu ciljane krizne destilacije u Portugalu.

(7) Kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja, upotreba dobivenog alkohola ne bi trebala biti dopuštena u industriji hrane i pića te bi je trebalo ograničiti na industrijske svrhe, uključujući dezinfekciju i farmaceutske proizvode, i energetske svrhe. Kako bi se izbjegla zlouporaba ili prekomjerna naknada nakon provedbe ove izvanredne mjere, primjereno je od predmetne države članice zatražiti da mjeru usmjeri isključivo na kategorije vina s velikom neravnotežom na tržištu te da naknadu ograniči na razinu nižu od relevantnih novijih tržišnih cijena.

(8) Kako bi se povećala učinkovitost financijskih sredstava Unije koja se mogu dodijeliti u okviru te krizne destilacije, Portugalu bi trebalo dopustiti da financijsku potporu Unije dopuni nacionalnim plaćanjima koja pokrivaju do 200 % potpore Unije predviđene ovom Uredbom.

(9) Portugal bi Komisiji trebao priopćiti detaljne informacije o provedbi ove Uredbe kako bi se Uniji omogućilo praćenje učinkovitosti mjere koja se njome uvodi.

(10) Unija bi iz proračunskih razloga trebala financirati troškove Portugala nastale zbog provedbe mjere predviđene ovom Uredbom samo ako su ti troškovi nastali do određenog datuma prihvatljivosti. Stoga bi potporu u okviru ove izvanredne mjere trebalo isplatiti do 30. travnja 2025.

(11) Budući da neće biti plaćanja nakon 30. travnja 2025., članak 5. stavak 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2022/127 ([3]), kojim se utvrđuje razmjerno smanjenje mjesečnih plaćanja ostvarenih nakon roka, neće se primjenjivati.

(12) Kako bi se zaštitili financijski interesi Unije, nacionalna nadležna tijela države članice koja primjenjuje izvanrednu mjeru krizne destilacije provode provjere usklađenosti s uvjetima i zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi.

(13) S obzirom na nužne razloge hitnosti, uzimajući u obzir aktualne poremećaje na tržištu i kratko vrijeme koje je Portugalu na raspolaganju za početak provedbe mjere iz ove Uredbe prije nadolazeće berbe u rujnu 2024., potrebno je odmah djelovati i što je prije moguće ukloniti viškove s tržišta. U suprotnom bi se stanje na tržištu dodatno pogoršalo, a trenutačna neravnoteža prenijela bi se u novu tržišnu godinu i potencijalno uzrokovala dugotrajnu krizu u Portugalu koja bi mogla utjecati i na tržišta vina u drugim državama članicama. Stoga bi odgađanje djelovanja moglo smanjiti njegovu učinkovitost u stabilizaciji portugalskog tržišta vina.

([3]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2022/127 od 7. prosinca 2021. o dopuni Uredbe (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća pravilima o agencijama za plaćanja i drugim tijelima, financijskom upravljanju, poravnanju računa, sredstvima osiguranja i upotrebi eura (SL L 20, 31.1.2022., str. 95., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(14) S obzirom na prethodno navedene nužne razloge hitnosti, ovu bi Uredbu trebalo donijeti po hitnom postupku u skladu s člankom 228. Uredbe (EU) br. 1308/2013.

(15) Budući da je potrebno odmah djelovati, ova bi Uredba trebala stupiti na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Financijska sredstva Unije i nacionalna plaćanja

1. Portugalu je na raspolaganju financijska potpora Unije u ukupnom iznosu od 15 000 000 EUR za potporu privremenoj izvanrednoj mjeri za kriznu destilaciju iz članka 2. podložno uvjetima utvrđenima u ovoj Uredbi.

2. Financijska potpora iz stavka 1. dodjeljuje se na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija te osigurava da plaćanja koja iz nje proizlaze ne uzrokuju narušavanje tržišta ili tržišnog natjecanja.

3. Troškovi Portugala iz stavka 1. povezani s plaćanjima za mjeru iz stavka 2. prihvatljivi su za financijsku potporu Unije samo ako se ta plaćanja izvrše do 30. travnja 2025.

4. Portugal može dodatno financirati mjeru iz članka 2. nacionalnim plaćanjima u iznosu do 200 % financijske potpore Unije iz stavka 1. ovog članka.

Članak 2.

Privremena krizna destilacija vina

1. Potpora se može dodijeliti za destilaciju crnih vina proizvedenih na kontinentalnom državnom području Portugala i zaštićenih oznakom izvornosti ili oznakom zemljopisnog podrijetla u skladu s dijelom II. glavom II. poglavljem I. odjeljkom 2. Uredbe (EU) br. 1308/2013.

2. Alkohol dobiven destilacijom za koju je dodijeljena potpora iz stavka 1. upotrebljava se isključivo u industrijske svrhe, uključujući dezinfekciju i farmaceutske proizvode, ili u energetske svrhe, kako bi se izbjeglo narušavanje tržišnog natjecanja.

3. Korisnici potpore iz stavka 1. jesu poduzeća u sektoru vina koja se bave proizvodnjom ili stavljanjem na tržište proizvoda od vinove loze iz dijela II. Priloga VII. Uredbi (EU) br. 1308/2013, organizacije proizvođača vina, zadružne vinarije, udruženja dvaju ili više proizvođača, međusektorske organizacije ili destilerije proizvoda od vinove loze.

4. Za potporu su prihvatljivi samo troškovi dostave vina do destilerija i destilacije tog vina. Porez na dodanu vrijednost nije prihvatljiv za potporu. Vino koje se destilira u okviru ove mjere mora biti u skladu sa zahtjevima za stavljanje na tržište unutar Unije i relevantnim specifikacijama proizvoda s odgovarajućom zaštićenom oznakom izvornosti ili zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla.

5. Portugal može utvrditi kriterije za određivanje prioriteta za korisnike te mjere. Ti kriteriji za određivanje prioriteta moraju biti objektivni i nediskriminirajući.

6. Portugal može omogućiti da se korisnicima unaprijed isplati do 80 % potpore za određenu operaciju krizne destilacije koja je obuhvaćena prihvaćenim zahtjevom za potporu na temelju ovog članka, pod uvjetom da je korisnik u korist države članice položio bankovno jamstvo ili jednakovrijedno sredstvo osiguranja na iznos koji je najmanje jednak iznosu tog predujma. Da bi takva operacija bila prihvatljiva, završno plaćanje potpore mora se izvršiti prije datuma iz članka 1. stavka 3.

7. Portugal utvrđuje pravila o postupku prijave za potporu iz stavka 1. i o nadzoru mjere koja uključuju pravila:

(a) o fizičkim ili pravnim osobama koje mogu podnijeti zahtjev;

(b) o podnošenju i odabiru zahtjeva, koja uključuju barem rokove za podnošenje zahtjeva, za provjeru prikladnosti svake predložene aktivnosti i za obavješćivanje subjekata o rezultatima postupka odabira;

(c) o provjeri usklađenosti s odredbama o prihvatljivim proizvodima i troškovima iz stavka 4. i o kriterijima za određivanje prioriteta, ako se primjenjuju;

(d) o odabiru zahtjeva, koja uključuju barem težinu dodijeljenu svakom kriteriju za određivanje prioriteta, ako se ti kriteriji primjenjuju;

(e) o uvjetima za isplatu predujmova i pružanje sredstava osiguranja;

(f) o praćenju i nadzoru postupaka destilacije, prihvatljivosti destiliranih vina i upotrebi tako dobivenog alkohola.

8. Portugal iznos potpore korisnicima utvrđuje na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija na regionalnoj ili nacionalnoj razini. Iznos potpore ne može biti veći od 80 % najniže mjesečne prosječne cijene zabilježene na razini proizvodnje u tržišnoj godini 2023./2024. za prihvatljive kategorije vina u određenoj regiji ili na kontinentalnom državnom području Portugala, ovisno o slučaju. Ako zabilježene tržišne cijene nisu dostupne, nadležno tijelo Portugala može ih procijeniti na temelju najboljih dostupnih podataka.

Članak 3.

Obavijesti i nadzor

1. Portugal do 31. kolovoza 2024. obavješćuje Komisiju o sljedećem:

(a) regijama u kojima će se primjenjivati mjera iz članka 2.;

(b) iznosima naknade koji će se primjenjivati u skladu s člankom 2. stavcima 4. i 8., po regiji i vrsti prihvatljivog vina ako je potrebno te opravdanju za te iznose;

(c) količinama za koje se očekuje da će se destilirati;

(d) iznosu nacionalnih plaćanja koji će se potrošiti u skladu s člankom 1. stavkom 4.

2. Portugal do 30. lipnja 2025. obavješćuje Komisiju o sljedećem:

(a) količini vina povučenoj s tržišta za svaku regiju i vrstu prihvatljivog vina;

(b) količini alkohola proizvedenog od vina isporučenog i destiliranog u skladu s ovom Uredbom;

(c) financijskoj potpori Unije iz članka 1. stavka 1.;

(d) nacionalnim plaćanjima iz članka 1. stavka 4. koja odgovaraju plaćanjima za vino povučeno s tržišta.

3. Obavijesti Komisiji iz ovog članka dostavljaju se u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2017/1183 ([4]).

4. Nadležna tijela država članica provode sve potrebne provjere u pogledu izvanredne krizne destilacije predviđene ovom Uredbom kako bi provjerila prihvatljivost vina i pridržavanje svih primjenjivih uvjeta i zahtjeva.

5. Provjere na licu mjesta nakon provedbe operacija krizne destilacije kojima je dodijeljena potpora na temelju ove Uredbe moraju biti sustavne.

([4]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/1183 od 20. travnja 2017. o dopuni uredaba (EU) br. 1307/2013 i (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu dostavljanja informacija i dokumenata Komisiji (SL L 171, 4.7.2017., str. 100., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).

Članak 4.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 19. srpnja 2024.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN